

Mededeling

Brussel, 23 januari 2020

Kenmerk: NBB_2020_002

uw correspondent:
Justien Boussauw
tel. +32 2 221 38 33
justien.boussauw@nbb.be

Horizontale controleanalyse waarbij een steekproef werd onderzocht van tabellen met een overzicht van de algemene beoordeling van de risico's van witwassen van geld en/of financiering van terrorisme

Toepassingsveld

Alle ondernemingen die onder toezicht staan van de Nationale Bank van België en die vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, zijnde onder meer:

- *alle kredietinstellingen, met inbegrip van de Europese en niet-Europese bijkantoren;*
- *alle beursvennootschappen, met inbegrip van de Europese en niet-Europese bijkantoren;*
- *alle verzekeringsondernemingen die over een vergunning beschikken om levensverzekeringsactiviteiten uit te oefenen, met inbegrip van de Europese en niet-Europese bijkantoren;*
- *alle betalingsinstellingen en alle instellingen voor elektronisch geld naar Belgisch recht, met inbegrip van de in België gevestigde bijkantoren van Europese en niet-Europese instellingen, alsook de betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld die over een vergunning beschikken in een ander land van de Europese Economische Ruimte en die een centraal contactpunt dienen aan te wijzen in België;*
- *alle in de wet van 18 september 2017 bedoelde vereffeningsinstellingen.*

Samenvatting/Doelstelling

Met deze mededeling beoogt de Nationale Bank van België de financiële instellingen op de hoogte te brengen van de lessen die zij heeft getrokken uit de samenvattingen van de eerste "algemene risicobeoordelingen" die door hen werden uitgevoerd overeenkomstig artikel 16 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, teneinde de kwaliteit en de relevantie van deze risicobeoordelingen te verbeteren.

Structuur

- I. *Algemene opmerkingen*
- II. *Het onderscheid tussen de ARB en de rapportering van de resultaten aan de Bank*
- III. *Het ARB-proces*
- IV. *Risico-identificatie (fase 1)*
- V. *Gap analysis (fase 2)*
- VI. *Belang van een ambitieus actieplan (fase 3)*

Geachte mevrouw
Geachte heer

Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna "de Wet"), zijn de financiële instellingen die onder het toezicht van de Nationale Bank van België (hierna "de Bank") staan, verplicht **een algemene beoordeling uit te voeren van de risico's die zij lopen op het gebied van het witwassen van geld en/of de financiering van terrorisme** (hierna "ARB") en deze ARB te **actualiseren** wanneer blijkt dat zij de actuele risico's op het gebied van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (hierna "WG/FT") niet langer adequaat weerspiegelt¹.

Deze ARB is in de eerste plaats nuttig voor de financiële instelling zelf, aangezien zij de essentiële basis vormt voor de vaststelling van passende beleidslijnen, procedures en internecontrolemaatregelen op dit gebied². Elke instelling moet ook kunnen aantonen dat haar beleidslijnen, procedures en internecontrolemaatregelen het mogelijk maken de in het kader van de ARB geïdentificeerde risico's adequaat te beheren en te beperken³.

Wanneer een financiële instelling haar ARB niet op de juiste wijze uitvoert, kan dit aanzienlijke gevolgen hebben: zij loopt niet alleen het risico dat haar middelen verkeerd worden toegewezen, maar ook dat zijzelf betrokken raakt bij witwas- of terrorismefinancieringsoperaties. In voorkomend geval bestaat het risico dat de financiële instelling, afgezien van de aanzienlijke impact op haar reputatie, dwangmaatregelen en/of administratieve sancties opgelegd krijgt door de Bank, of zelfs dat zij (strafrechtelijk) wordt vervolgd.

Tegen die achtergrond en op basis van haar eigen risicoclassificatie heeft de Bank een **horizontale analyse** en een beoordeling uitgevoerd van een aanzienlijk aantal samenvattingstabellen van ARB's en bijbehorende vragenlijsten die zijn ingevuld door de onder haar toezicht staande financiële instellingen en die uiterlijk 15 juli 2018 aan de Bank moesten worden bezorgd⁴. Parallel met deze analyse heeft de Bank rekening gehouden met de antwoorden op de periodieke vragenlijst over de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (hierna "SWG/FT"), de inhoud van het jaarlijks verslag van de AMLCO en eventuele andere informatie (bv. inspecties of informatie van de CFI).

In het verlengde van deze controleactie en in de gevallen waarin zij dit nodig achtte, heeft de Bank **hetzij mondeling hetzij schriftelijk een specifieke en geïndividualiseerde reactie naar de instellingen gestuurd**. Voor andere financiële instellingen werd deze reactie geïntegreerd in andere controleacties (met name *event driven* controleacties) of werd er rekening mee gehouden bij de voorbereiding van toekomstige inspecties.

Op basis van de uitgevoerde analyses is de Bank ook tot een aantal **meer algemene bevindingen** gekomen, die hieronder nader worden toegelicht. In aansluiting hierop worden ook enkele algemene verwachtingen en aanbevelingen geformuleerd. De Bank benadrukt echter dat deze bevindingen, verwachtingen en aanbevelingen met betrekking tot de rapportering van 15 juli 2018 geenszins uitputtend zijn en dat **elke AMLCO, met de steun van de voor SWG/FT verantwoordelijke hooggeplaatste leidinggevende, de ARB van zijn financiële instelling moet herbekijken in het licht van deze mededeling**, moet nagaan welke verbeteringen en/of actualiseringen erin moeten worden aangebracht, en deze verbeteringen en/of actualiseringen moet uitvoeren. De conclusies van dit onderzoek moeten aan de Bank worden gerapporteerd in het **volgende jaarlijkse activiteitenverslag van de AMLCO over 2019** (dat uiterlijk 30 juni 2020 via eCorporate moet worden meegedeeld). In voorkomend geval moet de **bijgewerkte samenvattingstabel van de ARB** ook aan de Bank worden meegedeeld (ook via eCorporate of per e-mail, voor de financiële instellingen die geen toegang hebben tot eCorporate).

¹ Voor het volledige wettelijke en reglementaire kader zij verwezen naar de rubriek "commentaar en aanbevelingen van de Nationale Bank van België" op de website van de Bank. Zie met name Risicogebaseerde benadering en algemene risicobeoordeling (www.nbb.be/nl/financieel-toezicht/voorkoming-van-het-witwassen-van-geld-en-de-financiering-van-terrorisme-2).

² De ARB onderscheidt zich hierin van de individuele risicobeoordeling die vereist is op grond van artikel 19 van de Wet, die bedoeld is om van geval tot geval te kunnen bepalen welke waakzaamheidsmaatregelen moeten worden toegepast.

³ Zie art. 17, tweede lid van de Wet.

⁴ Circulaire NBB_2018_02 van 24 januari 2018 over de algemene risicobeoordeling inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme en de drie bijlagen bij deze circulaire.

Voornaamste bevindingen uit de horizontale analyse van de samenvattingstabellen van de ARB

I. Algemene opmerkingen

De inwerkingtreding van de Wet heeft voor een gedeeltelijke breuk met het verleden gezorgd: de aanpak van de wetgever is nu uitdrukkelijk en hoofdzakelijk risicogebaseerd en berust op een wettelijke verplichting om de risico's te beoordelen. Zo heeft de eerste ARB, waarvan het resultaat moest worden goedgekeurd door het directiecomité of de effectieve leiding van elke financiële instelling⁵, de financiële instellingen bewust gemaakt van het belang van de ARB als uitgangspunt voor hun interne organisatie op het gebied van SWG/FT.

De resultaten van de horizontale controle van de samenvattingstabellen van de ARB, die uiterlijk 15 juli 2018 aan de Bank moesten worden meegedeeld, bleken echter gemiddeld genomen onbevredigend te zijn en waren dus in veel opzichten voor verbetering vatbaar. De Bank heeft vastgesteld dat sommige financiële instellingen zich hebben beperkt tot een louter formele aanpak, zonder rekening te houden met het doel en het belang van de ARB.

Tussen de verschillende financiële instellingen konden er echter zeer grote verschillen worden vastgesteld in de kwaliteit van de samenvattingstabellen van de ARB. Sommige entiteiten die deel uitmaken van groepen die in het verleden al een dergelijke ARB-methode hadden toegepast (bijvoorbeeld het SIRA-proces in Nederland), maar ook sommige *stand-alone* en/of kleinere financiële instellingen konden aan de prudentiële verwachtingen voldoen (rekening houdend met de toepassing van het evenredigheidsbeginsel).

Bovendien bleek uit onze analyse dat er vaak een gebrek aan consistentie is tussen de informatie die in deze samenvattingstabellen van de ARB wordt verstrekt en de informatie die aan de Bank werd gerapporteerd in de jaarlijkse vragenlijst over SWG/FT, in het jaarlijkse activiteitenverslag van de AMLCO of op een andere manier.

II. Het onderscheid tussen de ARB en de rapportering van de resultaten aan de Bank

De Bank heeft vastgesteld dat het nuttig zou zijn te verduidelijken wat haar verwachtingen zijn ten aanzien van de **inhoud van de samenvattingstabel van de ARB**, die uiterlijk 15 juli 2018 moest worden verstrekt en die ook aan de Bank zal moeten worden gerapporteerd wanneer de ARB in de toekomst wordt bijgewerkt:

- risico-identificatiefase: de Bank verwacht dat in deze samenvattingstabel *alle* significante activiteiten van de financiële instelling worden geïdentificeerd, evenals het inherente risico dat de financiële instelling aan elk van deze activiteiten toeschrijft (dus ook de beschrijving van de inherente risico's die de financiële instelling als "Low" beschouwt). Op deze manier toont de financiële instelling aan dat al haar activiteiten aan een risicoanalyse werden onderworpen (zie punt IV. hieronder)⁶;
- Anderzijds mag de samenvattingstabel verschillen van de ARB zelf **wat betreft de inherente risico's die de financiële instelling als "Low" heeft beoordeeld**, in die zin dat de tabel **niet de beheersmaatregelen moet bevatten die voor deze risico's worden genomen, noch het niveau van het restrisico dat verbonden is aan elk inherent risico dat als "Low" is aangemerkt** (fase van de "gap analysis");
- bijgevolg moet in de samenvattingstabel **ook niet worden vermeld welke maatregelen moeten worden genomen** voor deze inherente risico's die door de financiële instelling als "Low" worden beoordeeld (actieplan).

De Bank wenst tevens te preciseren dat de template die als bijlage 1 bij circulaire NBB_2018_02 van 24 januari 2018 over de algemene risicobeoordeling inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme is gevoegd, aan de financiële instellingen werd verstrekt **ter indicatie**

⁵ Art. 3, 1° van het antiwitwasreglement van de NBB.

⁶ De Bank heeft immers vastgesteld dat bepaalde, soms belangrijke aspecten van de ontplooide activiteiten, of soms belangrijke segmenten van het cliënteel vaak niet in de samenvattingstabel van de ARB of zelfs niet in de ARB zelf zijn opgenomen, hetzij door vergetelheid, hetzij omdat er a priori, al dan niet na analyse, zou zijn besloten dat dit soort activiteiten of cliënten (bijna) niet aan WG/FT-risico's blootstaat.

voor het opstellen van de samenvattingstabel van de ARB of zelfs van de ARB zelf. De kolommen in deze template geven een overzicht van het absolute minimum aan informatie die aan de Bank moet worden gerapporteerd met betrekking tot de ARB. Niets belet de financiële instellingen echter om in de risico-identificatiefase andere kolommen toe te voegen die bijvoorbeeld risicoscenario's bevatten (op welke wijzen kan het risico zich voordoen ?) of een beoordeling van het restrisico.

Ten slotte verduidelijkt de Bank dat de rapportering van een samenvattingstabel van de ARB de financiële instellingen niet vrijstelt van de verplichting om de ARB zelf te documenteren en om deze documentatie ter beschikking te houden van de Bank in haar hoedanigheid van SWG/FT-toezichthouder (die deze altijd kan opvragen indien nodig)⁷.

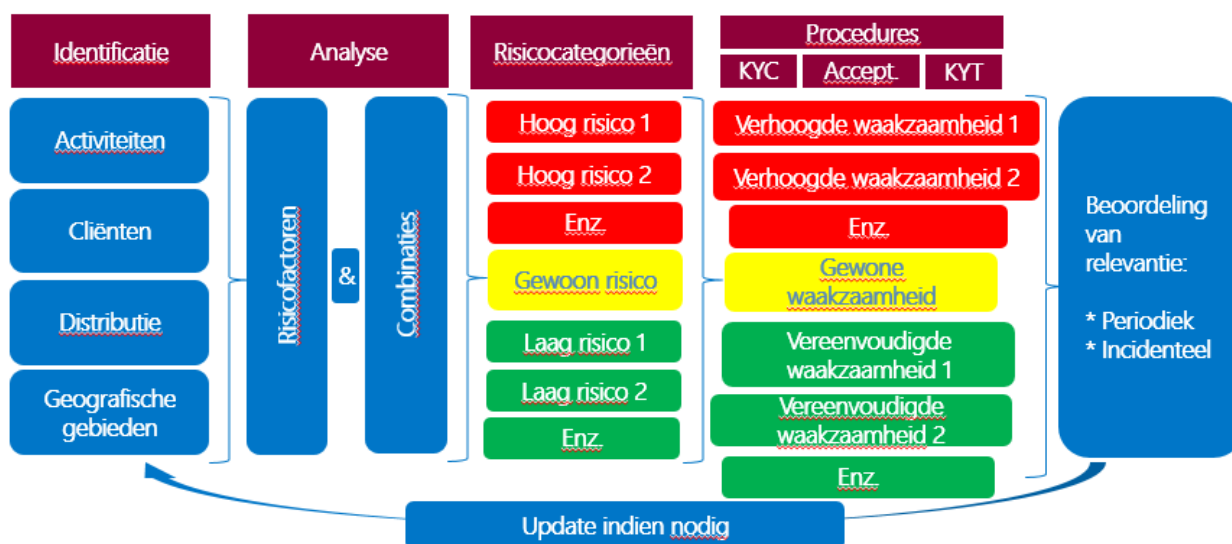
III. Het ARB-proces

De inhoud van de **vragenlijst over de methodologie** die werd gevolgd voor het uitvoeren van de ARB⁸ liet in veel gevallen te wensen over en gaf geen inzicht in de wijze waarop de financiële instelling zich georganiseerd heeft om de ARB op een georganiseerde en gecontroleerde (en controleerbare) wijze uit te voeren.

Anderzijds merkten we in een aantal gevallen op dat de ARB niet "in een vacuüm" werd uitgevoerd door de AMLCO, die verantwoordelijk was voor het project, maar dat het project zo dicht mogelijk bij de concrete realiteit lag, en dat niet alleen de specialisten van de AML-cel erbij betrokken waren, maar ook de medewerkers die rechtstreeks in contact staan met de cliënten of hun verrichtingen, het IT-departement, enz., wat als een goede praktijk kan worden beschouwd.

Bovendien heeft de Bank vastgesteld dat sommige financiële instellingen de verschillende fasen van de algemene risicobeoordeling niet in methodologische volgorde doorlopen: het doel van de ARB is uiteraard niet om aan te tonen dat de bestaande risicobeheersmaatregelen toereikend zijn, maar om na te gaan of ze volstaan en om ze indien nodig aan te vullen of te wijzigen door in aanvullende maatregelen te voorzien. Er zij aan herinnerd dat de fasen die moeten worden doorlopen de volgende zijn:

1. Risico-identificatie (zie punt IV. hieronder);
2. Risicoanalyse (zie punt V. hieronder);
3. Monitoring/ beperking van de risico's (zie punt VI. hieronder).

Hieronder licht de Bank haar bevindingen toe met betrekking tot deze verschillende fasen van het ARB-proces, in methodologische volgorde.

⁷ Zie art. 17, eerste lid van de Wet.

⁸ Bijlage 3 bij circulaire NBB_2018_02.

In overeenstemming met de commentaar en de aanbevelingen die op de website van de Bank zijn gepubliceerd, herinnert de Bank u er ook aan dat er binnen uw financiële instelling een **procedure** moet worden ingesteld⁹ voor de ARB. De Bank verwacht dat elke financiële instelling kan aantonen dat zij haar ARB-procedure correct heeft toegepast, door de verschillende hierboven genoemde fasen te doorlopen, en dat zij hieruit op consistente wijze gevolgen heeft getrokken met betrekking tot de vaststelling van zwakke punten en saneringsmaatregelen. In dit verband wenst de Bank de nadruk te leggen op de cruciale rol en de verantwoordelijkheid van de hooggeplaatste leidinggevende die verantwoordelijk is voor SWG/FT binnen het directiecomité of de effectieve leiding, alsook van de AMLCO.

Deze procedure, die ook moet worden goedgekeurd door het directiecomité of de effectieve leiding van de financiële instelling, maakt het mogelijk het ARB-proces aan de interne controle te onderwerpen. De procedure moet systematisch de verschillende fasen van de ARB bestrijken en aangezien het ARB-proces een doorlopende oefening is, moet de procedure specificeren **wanneer de ARB herzien moet worden**. Zo is een herziening noodzakelijk:

- wanneer er zich een of meer gebeurtenissen voordoen die een significante invloed kunnen hebben op de risico's¹⁰, d.w.z. in geval van veranderingen met betrekking tot de activiteiten of de distributiekanaal, wanneer de financiële instelling zich op nieuwe categorieën van potentiële cliënten richt, in geval van nieuwe aanwijzingen voor ontluikende risico's die met name in de jaarverslagen van de CIF, het advies van de ESA's over risico's, de supranationale risicobeoordeling, de nationale risicobeoordeling, andere geloofwaardige publieke informatie, enz. worden gegeven; en/of
- indien, na verificatie van de impact van de reeds bestaande en/of in het kader van het actieplan met betrekking tot de ARB genomen risicobeperkende maatregelen ("mitigation"), blijkt dat deze niet (voldoende) effectief of efficiënt zijn en dat andere maatregelen dus noodzakelijk blijken.

Ten slotte dringt de Bank erop aan dat, zelfs als er geen sprake is van belangrijke gebeurtenissen zoals hierboven beschreven, de eventuele noodzaak van een herziening periodiek en ten minste **eenmaal per jaar**, aan de orde wordt gesteld in de financiële instelling.¹¹ Zodra de herziening daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, moet de bijgewerkte samenvattingstabel van de ARB via eCorporate (of per e-mail, voor financiële instellingen die geen toegang hebben tot eCorporate) aan de Bank worden gerapporteerd. Ten slotte herinnert de Bank eraan dat deze analyse, evenals de belangrijkste conclusies ervan, moeten worden opgenomen in het **jaarlijkse activiteitenverslag van de AMLCO**, waarvan ook elk jaar een exemplaar aan de Bank moet worden gerapporteerd.¹² De Bank is ook van plan om op de website haar commentaar en aanbevelingen met betrekking tot de inhoud van het jaarlijkse activiteitenverslag van AMLCO te verduidelijken, in die zin dat **in dit jaarlijkse activiteitenverslag expliciet moet worden vermeld of een herziening van de ARB al dan niet vereist is voor het gerapporteerde jaar en dat het genomen besluit er in ieder geval in moet worden gerechtvaardigd**.

IV. *Risico-identificatie (fase 1)*

a. *Risicocategorie - Subcategorie*

De Bank dringt erop aan dat *alle* WG/FT-risico's waaraan de betrokken financiële instelling potentieel is blootgesteld, tijdens het ARB-proces worden geïdentificeerd: of het nu gaat om het doelcliënteel, de producten, de diensten of de verrichtingen die de financiële instelling aanbiedt, de landen of geografische gebieden waar zij haar activiteiten ontplooit of de distributiekanaal die zij gebruikt¹³. Daarvoor moet de

⁹ Zie Gedragslijnen, procedures, processen en internecontrolemaatregelen: commentaar en aanbevelingen (www.nbb.be/nl/financieel-toezicht/voorkoming-van-het-witwassen-van-geld-en-de-financiering-van-terrorisme-38).

¹⁰ Art. 3, 3° van het antiwitwasreglement van de NBB.

¹¹ Zie Risicogebaseerde benadering en algemene risicobeoordeling: commentaar en aanbevelingen voor meer details (www.nbb.be/nl/financieel-toezicht/voorkoming-van-het-witwassen-van-geld-en-de-financiering-van-terrorisme-2).

¹² Zie Rapportering van de financiële instellingen: commentaar en aanbevelingen (www.nbb.be/nl/financieel-toezicht/voorkoming-van-het-witwassen-van-geld-en-de-financiering-van-terrorisme-34).

¹³ Zie art. 16, eerste lid van de Wet.

financiële instelling eerst een goede kennis hebben van haar eigen organisatie: welke zijn de verschillende business lines? In welke departementen kunnen er WG/FT-risico's ontstaan? Enz.

Daarnaast wijst de Bank erop dat elke financiële instelling de risicofactoren moet vaststellen die relevant zijn voor elk van de uitgevoerde activiteiten, onder verwijzing naar ten minste de Richtsnoeren betreffende risicofactoren van de ESA's, het advies van de ESA's over risico's in de financiële sector, de supranationale risicobeoordeling, de nationale risicobeoordeling en de bijlagen I en III bij de Wet^{14 15}.

In de samenvattingstabel van de ARB moet de Bank a/deze begrippen kunnen terugvinden in de kolommen "Risicocategorie" en "Risicosubcategorie" (zie ook punt II. van deze mededeling, betreffende de inhoud van de samenvattingstabel van de ARB). De Bank geeft hieronder op niet-uitputtende wijze enkele voorbeelden van goede praktijken die zij heeft aangetroffen:

Risicocategorie - Subcategorie Risico's verbonden aan het cliënteel	<p>Cliënten of uiteindelijke begunstigen die politiek prominente personen ("PEP's") zijn of familieleden zijn van een PPP of die bekendstaan als naaste geassocieerden van een PPP</p> <p>Cliënten of uiteindelijke begunstigen die in een land met een hoog risico wonen</p> <p>Cliënten die trusts of soortgelijke juridische constructies zijn</p> <p>Cliënten die actief zijn in activiteitensectoren met een hoog risico</p> <p>Op afstand geïdentificeerde cliënten</p> <p>Cliënten die geen redelijke rechtvaardiging geven voor het niet kunnen leveren van stukken ter staving van hun vermeende identiteit</p>
Risico's verbonden aan de producten/diensten/verrichtingen	<p>Producten of diensten waardoor derden betalingen kunnen verrichten zonder dat hun identiteit bekend is</p> <p>Producten of diensten die cashintensief zijn (veel betalingsdiensten, of nog, sommige zichtrekeningen)</p> <p>Verrichtingen met een zeer hoge waarde</p> <p>Inkomende niet-SEPA-betalingstransacties</p> <p>Uitgaande niet-SEPA-betalingstransacties</p> <p>Risico dat een persoonlijke lening wordt gebruikt voor de financiering van terrorisme (bv. leningen zonder specifiek doel of waarvan het doel niet kan worden gecontroleerd)</p>
Risico's verbonden aan landen of geografische gebieden	<p>De geldmiddelen worden ontvangen van of verstuurd naar rechtsgebieden waar financiële sancties, embargo's of beperkende maatregelen gelden in verband met terrorisme, de financiering van terrorisme of de proliferatie van massavernietigingswapens.</p> <p>De respondentinstelling is gevestigd in een land met een hoog risico (correspondentbankieren).</p> <p>Levensverzekeringssuitkeringen die gestort moeten worden aan een begunstigde die in een land met een hoog risico woont</p>

¹⁴ De Bank heeft vastgesteld dat er in de samenvattingstabellen van de ARB vaak te weinig risicofactoren zijn opgenomen, en dat soms alleen de in artikel 16 van de Wet bedoelde algemene factoren worden vermeld.

¹⁵ In sommige gevallen en in het bijzonder bij **de verzekeringsondernemingen**, worden alleen risicofactoren met betrekking tot de producten gebruikt, terwijl het van essentieel belang is dat risicofactoren worden opgenomen met betrekking tot a/ de aangeboden producten en diensten; b/ het doelcliënteel; c/ de gebruikte distributiekkanalen; en d/ de betrokken geografische gebieden, overeenkomstig artikel 16, eerste lid van de Wet.

Risico's verbonden aan het distributiekanaal

Aanknopen van een relatie door een derde
zaakaanbrenger (makelaar)
Aanknopen van een relatie via het internet
Aanknopen van een relatie via een callcenter

Als goede praktijk stelde de Bank in enkele samenvattingstabellen van de ARB ook vast dat er risico's in waren opgenomen die verbonden zijn aan het niet integreren van IT-systemen (waardoor geen volledig beeld van de cliënten wordt verkregen) of aan de hoge turnover van eerstelijnsmedewerkers (bijvoorbeeld in de frontoffice) of van Compliance-medewerkers (aangezien deze medewerkers mogelijk nog niet de nodige SWG/FT-opleidingen hebben gekregen).

b. Blootstelling aan risico's

Vervolgens moet de financiële instelling **het inherente risico beoordelen, waarbij de waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet en de impact van een eventuele materialisatie van het risico worden gecombineerd**, rekening houdend met de daadwerkelijk uitgeoefende activiteit¹⁶. De Bank schrijft niet voor welke waarden of eenheden de financiële instelling moet gebruiken. Het hoofddoel is dat de financiële instelling (en de Bank) een consistent en duidelijk beeld kan krijgen van haar risicoblootstelling. Deze oefening moet de financiële instelling in staat stellen om vervolgens risicobeheersmaatregelen vast te stellen in overeenstemming met de door haar raad van bestuur bepaalde risicobereidheid. In de documentatie met betrekking tot het ARB-proces moet in ieder geval duidelijk worden aangegeven hoe de waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet en de impact van een eventuele materialisatie van het risico worden ingeschaald.

Wat de waarschijnlijkheid van de materialisatie van het risico betreft, moeten de financiële instellingen ervoor zorgen dat zij hun risico's niet onderschatten. Zo kan het zijn dat een kredietinstelling in absolute zin weinig PEP-clients in haar cliëntenbestand heeft, maar dat deze cliënten toch een aanzienlijk percentage van het totale cliëntenbestand vertegenwoordigen.

In de samenvattingstabel van de ARB, en meer in het bijzonder in de kolom "Risicoblootstelling", heeft de Bank voorbeelden van goede praktijken gevonden die erin bestaan dat een score wordt gebruikt die varieert van "Low" tot "High" of zelfs "Very High", met een motivatie of een legende.

Ten slotte dringt de Bank erop aan dat in deze fase van de beoordeling van het risiconiveau geen rekening mag worden gehouden met de ten uitvoer gelegde risicobeheersmaatregelen (zie punt V. hieronder): een financiële instelling die een inherent WG/FT-*risico* als "Low" zou beoordelen vanwege het bestaan, binnen deze instelling, van diverse operationele procedures, zou het ARB-proces, dat tot doel heeft de intensiteit van de risicobeheersmaatregelen te bepalen op basis van een beoordeling van de inherente risico's, en niet van de *restrisico's*, dus niet ten volle hebben begrepen.

V. Gap analysis (fase 2)

a. *Bestaande risicobeheersmaatregelen*

De Bank herinnert eraan dat de financiële instelling in de tweede fase (fase van de "gap analysis") een inventaris dient op te maken van de risicobeheersmaatregelen die zij reeds toepast om de verschillende geïdentificeerde risico's te beheren of te beperken¹⁷. Deze inventarisatie van de risicobeheersmaatregelen moet ook de naleving van het door de SWG/FT-regelgeving opgelegd wettelijk kader omvatten.

b. *Toereikendheid van het risicobeheer*

De financiële instelling moet deze procedures en interne controles vervolgens aan een kritisch onderzoek onderwerpen om ofwel te concluderen dat ze toereikend zijn in het licht van de inherente risico's die zijn

¹⁶ De door de Bank verstrekte template voor de samenvattingstabel van de ARB voorziet niet in deze twee kolommen; niets belet de financiële instellingen echter om deze informatie toe te voegen indien zij dit nuttig achten.

¹⁷ Dit dient te gebeuren in de kolom "Bestaande risicobeheersmaatregelen" van de samenvattingstabel van de ARB.

geïdentificeerd, ofwel de (mogelijk substantiële) verbeteringen vast te stellen die moeten worden aangebracht om de risico's effectief te verminderen ("mitigation" en kwestie van het **restrisico**)¹⁸.

De Bank heeft echter vastgesteld dat de ARB er vaak toe strekt om a priori en zonder enige echte analyse te rechtvaardigen dat de bestaande procedures en controlemaatregelen toereikend zijn ten opzichte van de vastgestelde risico's. Bovendien hebben sommige financiële instellingen zich in sommige gevallen, in plaats van deze beoordeling uit te voeren, beperkt tot een verwijzing naar de wettelijke bepalingen. Dit volstaat niet: het zijn de interne procedures en niet de wettelijke bepalingen die moeten worden geanalyseerd om te bepalen of ze enerzijds in overeenstemming zijn met de wettelijke bepalingen en anderzijds toereikend zijn om de geïdentificeerde risico's doeltreffend te beheren en te beperken.

In de samenvattingstabel van de ARB, en meer in het bijzonder in de kolom "Toereikendheid van het risicobeheer", heeft de Bank voorbeelden van goede praktijken gevonden, die erin bestaan dat een score wordt gebruikt die varieert van "Sufficient" tot "Insufficient", met motivatie of een legende.

VI. Belang van een ambitieus actieplan (fase 3)

Het actieplan moet voldoende **ambitieus** zijn om zo snel mogelijk passende oplossingen te kunnen bieden voor de vastgestelde zwakke punten (of het nu gaat om het opzetten van een nieuwe procedure of nog om de herziening van het geautomatiseerde systeem voor monitoring van de verrichtingen). Daarom kan het passend zijn dit actieplan op te stellen op basis van een **prioritisering** van de te nemen maatregelen naargelang van de impact van de vastgestelde gaps op de algemene doeltreffendheid van de ten uitvoer gelegde SWG/FT-mechanismen, met name als het een groot aantal nieuwe in te voeren maatregelen omvat.

In de samenvattingstabel van de ARB, en meer bepaald in de kolom "Eventuele nieuwe/aanvullende maatregelen", gebruiken sommige instellingen bijna systematisch een vage en stereotiepe formulering, zoals "waakzaamheidsmaatregelen verhogen", "procedures aanpassen" of "opleidingen verstrekken", waardoor de Bank niet kon beoordelen of de uitgevoerde ARB toereikend was.

Ten slotte merkt de Bank op dat de financiële instellingen moeten toezien op de **algemene coherentie** van het actieplan: zo zullen de financiële instellingen logischerwijs meer acties of substantiëlere acties moeten plannen voor activiteiten of risicofactoren waarvoor het restrisico in fase 2 ("gap analysis") als hoog werd beoordeeld dan voor activiteiten of risicofactoren waarvoor het restrisico als laag werd beoordeeld.

***

De inhoud van deze mededeling vormt een aanvulling op de opmerkingen en aanbevelingen die de Bank op haar website gepubliceerd heeft. Deze mededeling en de onofficiële Engelse vertaling ervan zullen ook beschikbaar zijn op de website van de Bank.

Er wordt een kopie van deze mededeling verzonden naar de commissaris(sen), erkend revisor(en)¹⁹ van uw instelling.

Hoogachtend

Pierre Wunsch
Gouverneur

¹⁸ Dit dient te gebeuren in de kolom "Toereikendheid van het risicobeheer" van de samenvattingstabel van de ARB.

¹⁹ Indien van toepassing.